

Grauwe Kiekendief
Kenniscentrum Akkervogels

Handleiding Roofvogelroutes - *wintertelling*

Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels

Colofon

© Stichting Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels, november 2020

Stichting Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels

Postadres: Postbus 46, 9679 ZG Scheemda

Bezoekadres: Nassastraat 14, 9671 BW Winschoten

www.grauwekiekendief.nl

Omslagfoto: Jagende blauwe kiekendief in Oost-Groningen. © Gerard Westerhuis.

Inhoud

Inleiding	4
Methode	5
De telling	5
Invoer telgegevens	6
Invoer via Avimap-app	6
Invoer telgegevens via website Sovon	7

Inleiding

In de winter van 2019/2020 zijn we in een aantal specifieke gebieden in Oost-Groningen gestart met het gestructureerd in kaart brengen van **roofvogels, reigers en uilen**. De telgegevens zijn gebruikt in het onderzoek naar overwinterende ruigpootbuizerds in Oost-Groningen om vast te kunnen stellen wat de relatieve habitatvoorkeur van deze soort is (klik voor [bachelor-thesis Janosch Becker](#)).

Afgebakende telgebieden werden iedere veertien dagen door het rijden van een vaste route (fiets/auto) met een regelmatige stop doorkruist. Alle doelsoorten werden nauwkeurig op de waargenomen plek genoteerd, met daarbij gedrag en waar mogelijk ook leeftijd en sekse. Daarnaast vond apart nog een gewaskartering plaats waardoor samen met de waarnemingen nauwkeurig de gewasvoorkeuren konden worden vastgesteld.

Deze roofvogelroutes die van oktober tot en met maart gereden worden kunnen nog meer informatie weergeven, namelijk: de verspreiding en verloop in de aanwezigheid van de doelsoorten, het kan wat zeggen over de aantallen die in het gebied aanwezig zijn en waar in het gebied ze vooral verblijven.

Gezien onze interesse in gebiedsgebruik, aanwezigheid en aantalsverloop voor specifieke soorten als blauwe kiekendief en ruigpootbuizerd hebben wij de wens deze roofvogelroutes voort te zetten en uit te breiden. Zeker omdat gezenderde vogels ons nu naar gebieden leiden waar zij in de winter (langdurig) verblijven. Dan rijzen vragen als: zijn daar gemiddeld ook meer andere roofvogels en muizeneters aanwezig dan in andere gebieden? En niet onbelangrijk: wat kunnen we leren van die gebieden? En dit vervolgens omzetten naar maatregelen om de winteroverleving van onder andere Rode Lijst soorten als blauwe kiekendief en ruigpootbuizerd te verbeteren.

Interactie tussen een blauwe kiekendief en een ruigpootbuizerd. © André Eijkenaar.

De invoer van gegevens kan direct digitaal in de Avimap-app of op kaart en nadien thuis via de website van Sovon ingevoerd worden. Een gebied en route wordt in overleg met jou als teller vastgesteld. Wij als GKA maken je telgebied(en) aan in het Sovon-invoerportaal. Met je persoonlijke Sovon waarnemerscode die je als waarnemer mogelijk al hebt of nog aanvraagt heb je dan toegang tot de kaart(en) en invoer. Uitleg over hoe een waarnemerscode aan te vragen en hoe en wat in te voeren volgt onder methode.

Methode

Vooraf stel je samen met Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels het telgebied aan de hand van een vaste route vast. Er wordt rond de route een buffer van 750 meter gelegd, dat is dan je telgebied. Het telgebied wordt door ons in Avimap voor jou aangemaakt. Voor wie in het veld niet direct digitaal invoert kan veldkaarten downloaden uit Avimap.

- iedere veertien dagen roofvogelroute tellen.
- de route steeds op dezelfde manier rijden en op dezelfde punten stoppen.
- Alle roofvogels, reigers en uilen noteren die actief of niet-actief aanwezig zijn.
- niet met slecht zicht en regen tellen. Een buitje is prima.
- niet met al teveel wind tellen. Minder dan windkracht 4 is ideaal, tenzij het niet anders kan; dan liever wel tellen in plaats van een telling te lang uitstellen of overslaan.

De telling

Voordat je start noteer je bij opmerkingen de weerssituatie: omstandigheden (droog, regen, sneeuw), temperatuur, windkracht en -richting en mate van bewolking in percentage (0%-25%-50%-75%-100%). Start je route en stop waar het kan om de circa 500 meter. Zoek naar opties als inhammetjes, let op modderige bermen en denk aan je medeweggebruikers en je eigen veiligheid. Als je stilstaat scan je vervolgens het gebied op **roofvogels, reigers en eventueel uilen**. Het maakt niet uit hoe ver de vogels bij van jou vandaan zijn ook buiten de begrenzing van je gebied mag je alles noteren wat je ziet. Alleen vogels die binding met het gebied hebben invoeren op de plek waar je ze ziet, met daarbij het soort activiteit, en waar mogelijk leeftijd en sekse.

In Avimap kun je in het keuzemenu aangeven welk geslacht de vogel heeft, maar activiteit en leeftijd kunnen niet genoteerd worden. Daarvoor dien je het opmerkingsveld te gebruiken.

Gedrag

Voor activiteit zijn de volgende drie opties:

- *Niet-actieve vogels:*
 - alleen de soort en waar mogelijk sekse en leeftijd invoeren. Zoals bijv. een vogel die voor je opvliegt of waarvan het niet helemaal duidelijk is wat hij doet. Denk aan een buizerd op een paal, deze kan jagen of rusten.
- *Actieve vogels:*
 - **F = foeragerende**; zoals bijv. een biddende torenvalk en buizerd, jagende blauwe kiek.
 - **Ov = overvliegende**; dit is voor vogels die (mogelijk) gebruik maken van of binding hebben met het gebied, bijv. een torenvalk die naar een erf vliegt. Vogels die duidelijk alleen maar op doortrek zijn noteer je niet zoals bijv. strak en/of hoog doorvliegende rode wouwen. Dit graag wel bij waarneming.nl invoeren.

Leeftijd/sekse

Bij het noteren van leeftijden zijn er de volgende opties die je kan gebruiken:

- adult,
- subadult,
- kalenderjaren (1 kj, 2 kj)
- of Rt voor blauwe kiekendieven, als je een vrouwkleed ziet maar sekse en/of leeftijd niet kunt bepalen.

Waar het lukt soort ook op sekse determineren, mocht dit niet lukken dan kan in de invoerapp het gecombineerde man/vrouw-symbool met vraagteken gebruikt worden.

Invoer telgegevens

In Avimap zijn de telgebieden aangemaakt en worden de telgegevens ingevoerd.

Voor het invoeren van je telgegevens heb je een waarnemerscode van Sovon nodig die wij aan jouw telgebied koppelen. Heb je nog geen waarnemerscode bij Sovon? Deze is aan te vragen via de volgende link: <https://portal.sovon.nl/user/newuser>. Zodra je, jouw waarnemerscode hebt ontvangen (vier letters/twee cijfers) deze graag aan ons doorgeven (alleen de code, niet je wachtwoord).

- **Digitaal** - mocht je in het veld digitaal willen invoeren op een tablet/mobiele telefoon dan is de Avimap/iAvimap-app te downloaden via Google Playstore (Android) of App Store (Apple), of met deze link: <https://www.sovon.nl/nl/content/avimap>,
- **Veldkaart + thuis invoeren** - je veldkaart(en) kan je downloaden uit Avimap. Nadat je via de website van Sovon bent ingelogd klik je op *Gegevensinvoer* en kies je voor *Avimap*. Klik achter je telproject op *veldkaart* en download de pdf. Voor het invoeren van je telgegevens neem je dezelfde 'route' maar dan kies je achter je telproject voor *invoeren*.

Als je de Avimap-app al wel hebt, dan moet je om je nieuwe telprojecten binnen te halen bij *Instellingen* kiezen voor *Verversen basisdata* en dan op *download* klikken. Daarna kun je in het beginscherm bij *Selecteer plot* onder het project Wintertellingen GKA de gebieden zien die voor jou zijn aangemaakt.

Kijk voor je het veld ingaat thuis eerst of als je **offline** bent of je de juiste kaartondergrond hebt. Zo niet, dan kan deze apart worden gedownload. In de Avimap handleiding van Sovon op pagina 20 staat uitgelegd over hoe dit werkt:

https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/avimap_handleiding_versie-2.2-sept-2019.pdf

Invoer via Avimap-app

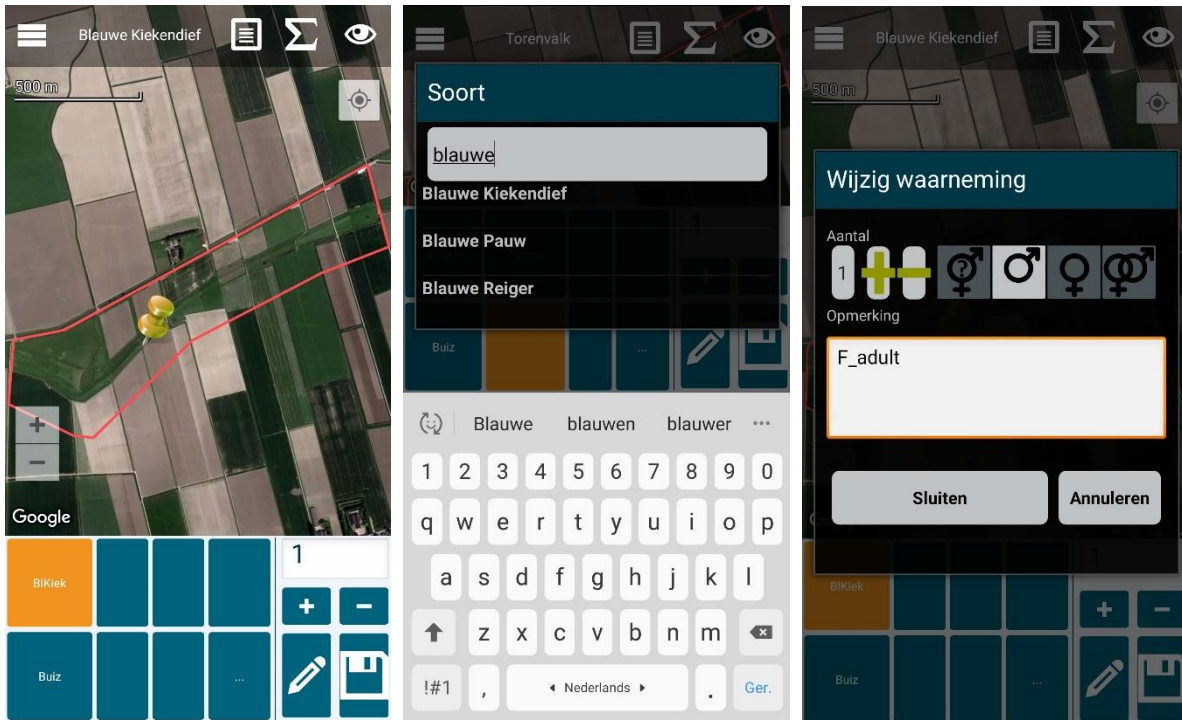
Let op: voor tellers die met een iPad of iPhone op pad gaan en iAvimap gaan gebruiken, lees dan de aparte handleiding: <https://www.sovon.nl/nl/publicaties/handleiding-iavimap-voor-iphone-ipad>

1. selecteer je telgebied

Begin de telling met het selecteren van je telgebied en klik dan op *Start met tellen*. Bij *Opmerkingen* kun je de weersomstandigheden noteren. Dan nog een keer op *Start met tellen* klikken. Links bovenin vind je een keuzemenu, daar heb je allerlei instellingsmogelijkheden, daar kun je bijvoorbeeld het aantal soortvakjes aanpassen. Ook is daar de keuzemogelijkheid met welke kaartondergrond je wilt werken.

2. waarnemingen invoeren

Om een waarneming in te voeren zet een stip op de kaart waar je de vogel waarneemt, klik vervolgens onderaan je scherm op een leeg hokje als je daar nog geen soorten hebt staan en toets soortnaam in. Selecteer deze altijd uit de lijst die verschijnt. Klik vervolgens op het icoontje met *Potlood* om sekse te kunnen selecteren en om activiteit en/of eventueel leeftijd gescheiden door een laag streepje in het opmerkingsveld te noteren. Kies dan *Sluiten* en sla je waarneming op door op het icoontje met *Diskette* rechts onderin te klikken. Controleer regelmatig of je waarnemingen ook daadwerkelijk zijn opgeslagen.

Rechts bovenin je scherm kan je door op het icoontje *Oog* te klikken al je waarnemingen wel of niet weer laten geven op je kaart. Wil je nog een opmerking toevoegen aan een soort of een waarneming verwijderen nadat je die hebt opgeslagen dan kan dit door op de stip van de betreffende waarneming te klikken je hebt dan de keuze uit *Wijzigen* of *Verwijderen*.

3. telling uploaden

Let op: bij thuiskomst je telling uploaden. Dit kan door in het beginscherm te klikken op *Bewerk/upload bezoeken* en vervolgens onderin het scherm te kiezen voor *Upload*.

Invoer telgegevens via website Sovon

Nadat je hebt ingelogd op de website van Sovon ga je naar *Gegevensinvoer* en kies je voor *Avimap*. Klik achter je telgebied op *Invoeren*. Je komt in een scherm waar je eerst een *Nieuw bezoek* moet aanmaken, daarna klik je ook daar op *Invoeren*.

Nu kan je beginnen met al je waarnemingen vanaf je veldkaart over te zetten. Zet een stip met je cursor, type soort in en klik op de soortnaam in het uitklapscherm, wanneer bekend voer je geslacht in, daarna aantal en in het opmerkingsveld wanneer van toepassing activiteit en leeftijd gescheiden door een laag streepje invullen (F_adult). Stip opslaan om je volgende waarneming te kunnen invoeren. Wanneer je al je waarnemingen hebt ingevoerd vind je linksboven de knop *Klaar met deze telling*.

Zin gekregen om het veld in te gaan om roofvogels en andere muizeneters op deze manier in kaart brengen? Heb je na al deze informatie nog vragen? Of loop je gaande je telling nog ergens tegenaan?

Neem dan contact op met:

Jitty Hakkert

06 46024964

jitty.hakkert@grauwekiekendief.nl

Succes en veel plezier in het veld!

